

Prof. JEFFREY D. SACHS

Barış sağlanmalı

Ortadoğu'nun sorunları özgürlüğün teröre karşı mücadelesinden çok, siyasi ve kültürel sorunlardır. İsrail'in Batı Şeria ve Güney Lübnan'ın bir kısmını işgal altında tutmaya devam etmesi sorunun bir parçasını teşkil ediyor

Lübnan'daki kırılgan ateşkese rağmen Ortadoğu'da hâlâ büyümeye hazır bir büyük savaş riski devam ediyor. Aralarında ABD Başkanı George Washington Bush, İngiltere Başbakanı Tony Blair ve Ortadoğu'daki radikal grupların liderlerinin de bulunduğu geniş bir siyasi liderler topluluğu, barışçıl bir uzlaşma için askeri yöntemleri tercih ediyorlar.

Bush, Ortadoğu'da yaşananları iyilerin şeytana ya da özgürlüğün teröre karşı mücadelesi olarak tasvir ederken aslında siyaseti terk etmiş oluyor. İsrail de Hizbullah'ı yok etmek için nafile bir çaba içerisinde, tartışılan topraklar üzerinde zahmetli ve gerekli siyasi uzlaşımlara girişmekten kaçınıyor.

Ortadoğu'nun sorunları özgürlüğün teröre karşı mücadelesinden çok, siyasi ve kültürel sorunlardır. İsrail'in Batı Şeria ve Güney Lübnan'ın bir kısmını işgal altında tutmaya devam etmesi sorunun bir parçasını teşkil ediyor. Bu şartlarda İsrail yapacağı küçük değişiklerle 1967 sınırlarını kabul edene ve milyonlarca Batı Şerialı Arap üzerindeki siyasi kontrolünü sona erdirene kadar huzursuzluklar devam edecektir.

Sorunların diğer bir parçası ise ABD ve İngiltere'nin petrol kaynaklarını güvence altına alabilmek amacıyla İran Körfezi üzerinde uyguladıkları manipülasyonlardır. Devam etmekte olan Irak Savaşı'nın da temelinde petrol olduğu şüpheleri olabilir. Yaklaşık yüz yıl önce İngiliz imparatorluğu ve arkasından ABD, Ortadoğu hükümetlerini manipüle ettiler, darbeler başlattılar, kukla rejimler satın aldılar ve savaşları körüklediler. Bunların hepsini aynı ana amaç için, yani bölgenin petrol akışını kontrol altında tutabilmek için yaptılar.

Bu yaklaşım sürekli başarısızlığa uğramasına rağmen devamlılığını koruyor. Petrol akışının güvencesi, uygulananın aksine askeri işgaller ve kukla rejimler değil, barıştır. ABD, İran Şahı'nı tanıdı ve İran'da devrim oldu. ABD, Saddam Hüseyin'i tanıdı ve sonra kaosu kışkırtarak ve İran'a istemeden yardım ederek Saddam'ı devirdi. ABD, Suudi Arabistan'a askeri birlikler yerleştirdi ve böylece El-Kaide'nin siyasi gündeme oturmasını sağlamış oldu. ABD, Filistin'de seçim yapılması için düğmeye bastı ancak sonra yeni Hamas Hükümeti'nin finansal sıkıntılarına destekçi oldu.

Bu faktörler, birçok Ortadoğu hükümetinin yanlış uygulamalarıyla da birlikte, Müslümanlar, Amerikalı Hıristiyanlar ve az sayıda İsrailli Yahudiler arasında radikalizmi körükledi. Bu şekilde aşırıcılık, terör ve Mesihçi görüşün ürünü olarak, iyiler ve şeytanın savaşı alıp başını gidiyor. Radikallerin her yerde azınlık konumunda oldukları gerçeğine rağmen, onlar korkuyu, nefreti ve kurtuluş hayallerini geniş kitlelere yayarak barış kuvvetlerinin zayıflatıyor ve savaşı ve şiddeti kışkırtıyorlar.

Görünüşe göre Beyaz Saray'a kadar sızanların da aralarında bulunduğu Washington'daki savaş çığırtkanları sonsuz askeri mücadelelerini Suriye ve İran'a kadar genişletmek istiyorlar. Suriye, İran ve Hizbullah hakkındaki karalamaların Irak Savaşı'ndan önce Saddam'a yapılan sağlıksız karalamalarla aynı olduğu kesin. Savaş partisi daha büyük anlaşmazlıkların da desteğini arkasına alarak Amerikan kamuoyunu tahrik etmeye çalışıyor gibi görünüyor. Siyasi uzmanlar, olası bir tehlike ve güvensizlik hissinin yükselişinin kasım ayında yapıla-

cak ABD Kongre seçimlerinde, oyların Cumhuriyetçilere akmasını sağlayacağı görüşündeler.

Öncelikle, İsrail saftır ve Araplar kötüdür (ya da tam tersi) gibi bir "biz" ve "onlar" mantığını reddetmeliyiz. Kalıcı bir yerleştirmenin temeli olarak bölgedeki her ülke anlaşmaya ve karşılıklı saygıya kucak açmalıdır. İsrail askeri gücünün sınırlarını zorlayarak bölgeden 1967 sınırlarına çekilmekten kaçamayacak, ABD, Ortadoğu'yu askeri işgal altında tutarak petrol güvenliğini sağlayamayacak ve teröristler İsrail'i yok edemeyecek ya da radikal görüşlerini ılımlı kitlelere yutturamayacaklar. Bunlar hep boş hayaller.

Ben tüm dünyada hem bir ekonomist hem de bir hükümet pratisyeni olarak yaptığım işlerin hepsinde gördüm ki, muazzam bir birey çoğunluğu ile her dinden, her ırktan ve her inançtan siyasi lider; huzur ve kendi çocuklarının iyiliği için başarılabilecek ortak bir hedef için, birlikte hareket etmeye hazırlar. Çoğu İsrailli'nin savunduğu "barış için hiçbir ortak yok" mantığı çok anlamsız. İsrail'in komşuları dürüst sınırlar çerçevesinde ve dürüstçe hareket ederek barış imzalayacaklardır.

Benzer şekilde kaçınılmaz bir medeniyetler çatışmasıyla karşı karşıya olduğumuz iddiası da tamamen delilik. Bunu uyduranlar da hiç kişisel temas kurmadıkları ve hiç tecrübe paylaşımında bulunmadıkları insanlar için en kötüsünü isteyenlerden başkaları değildir. Bizi birleştirenler bizi bölenlerden çok çok daha büyüktür.

İhtiyaç duyulan şeylerin yapılabilmesi için siyasi liderlerimize güvenemiyoruz, çünkü birçoğu radikal görüşlerin ya esiri ya da destekçileri. Bağımsız medya sadece zaten fazlaca gürültü çıkaran savaş çığırtkanlarının değil, biraz da seslerini hiç duyamadığımız sivil toplum liderlerinin seslerini duyurmalı. Amerikan gazeteleri Ortadoğu'yu sadece Amerikalıların ağzından değil biraz da Ortadoğu'nun kendi düşünürlerinin ağzından yayımlamalı. Avrupa, ABD, Asya ve Ortadoğu'daki bilim insanları ilişkilerini derinleştirmeli ve birlikte hareket etmelidirler. Aynı şey sanatçılar, müzisyenler, spor kulüpleri ve toplum liderleri için de geçerli.

Çocuklarımız, gezegenimiz ve geleceğimiz hakkındaki yaygın endişelerimiz bizi bir arada tutuyor ve kaba kabilecilik bizi bir arada tutan şeyleri tehdit ediyor. Bu Bush, Blair, Mahmud Ahmedinejad ya da Ehud Olmert'in insafına bırakılamayacak kadar önemli bir meydan okumadır. Barış, düşmanlarına karşı kesin bir zafer kazanma peşinde olanların yarattığı duygusuz şiddet eylemlerine ve yaydıkları trajik hayallere bir son verecek olan ılımlı gruplar tarafından kazanılacaktır.

Copyright: PROJECT SYNDICATE
www.project-syndicate.org
Çeviren: Mehmet Erdem Fidangül

Medeniyetler çatışmasıyla karşı **karşıya** olduğumuz **iddiası** da tamamen **delilik.** Bunu uyduranlar da hiç kişisel **temas** kurmadıkları ve hiç tecrübe paylaşımında bulunmadıkları **insanlar** için en kötüsünü isteyenlerden başkaları değildir. Bizi **birleştirenler** bizi **bölenlerden** çok çok daha **büyüktür**